

Revision obstetrisk guideline, 2024

Flyvning og graviditet

Arbejdsgruppens medlemmer

Agenda

- Afgrænsning af emne
- Flyver gravide?
- Kosmisk stråling
- Tromboemboliske hændelser
- Maternelle og neonatale komplikationer
- Diskussion

Revision af guideline

Flyvning og graviditet - guideline Godkendt på Sandbjerg 2006

Arbejdsgruppen

Niels Uldbjerg (1. pilot), Milica Zdravkovic, Chrysanthi Sardeli, Frank Peden
Marianne Johansen

Afgrænsning af emnet:

- Formålet har været, at etablere guidelines for den ikke erhvervmæssige fl.
- Forholdene for flyvepersonale berøres kun sparsomt.
- Obstetrisk service og andre forhold på de forskellige destinationer berøres

INDHOLD

1. Præterm fødsel
2. Kosmisk stråling
3. Tromboserisiko

Royal College of
Obstetricians &
Gynaecologists

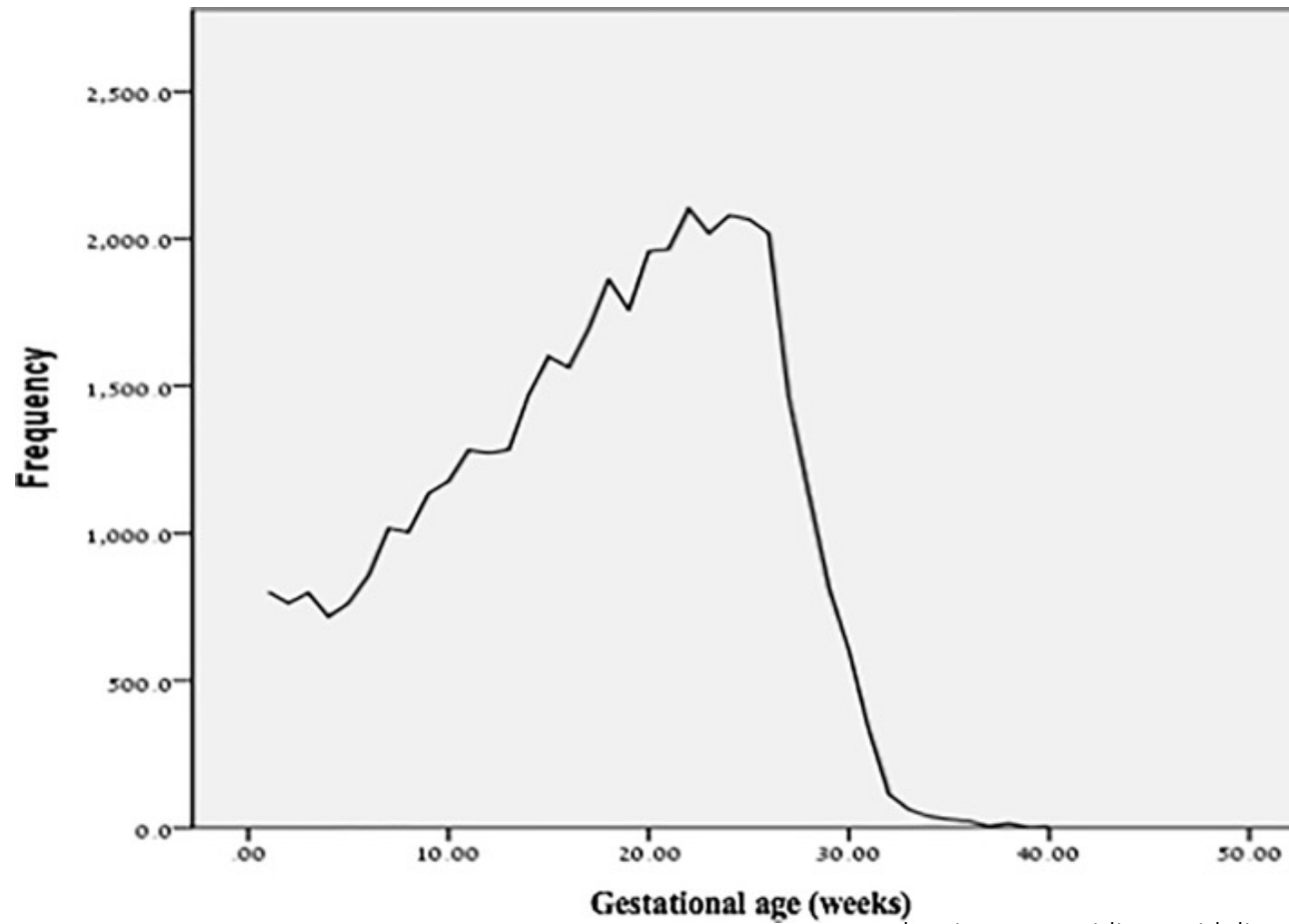

ACOG
The American College of
Obstetricians and Gynecologists

Flyvning og graviditet guideline 2024 revision

Flyver gravide? (ref. Shalev Ram 2020)

Flyvning og graviditet guideline 2024 revision

Kosmisk stråling

Resume af evidens

Evidensgrad

Der er fastsat en anbefalet strålegrænse på 1 <u>mSV</u> for hele graviditeten og 0,5 <u>mSV</u> per måned	1
Det er usikkert hvorvidt mere end 10 langdistance flyrejser udenfor Europa kan foretages under graviditet, før strålegrænsen overskrides	4
Det er usikkert hvorvidt strålegrænsen potentielt kan overskrides ved en enkelt flyvning i tilfælde af <u>soludbrud</u>	4

Problemstilling:

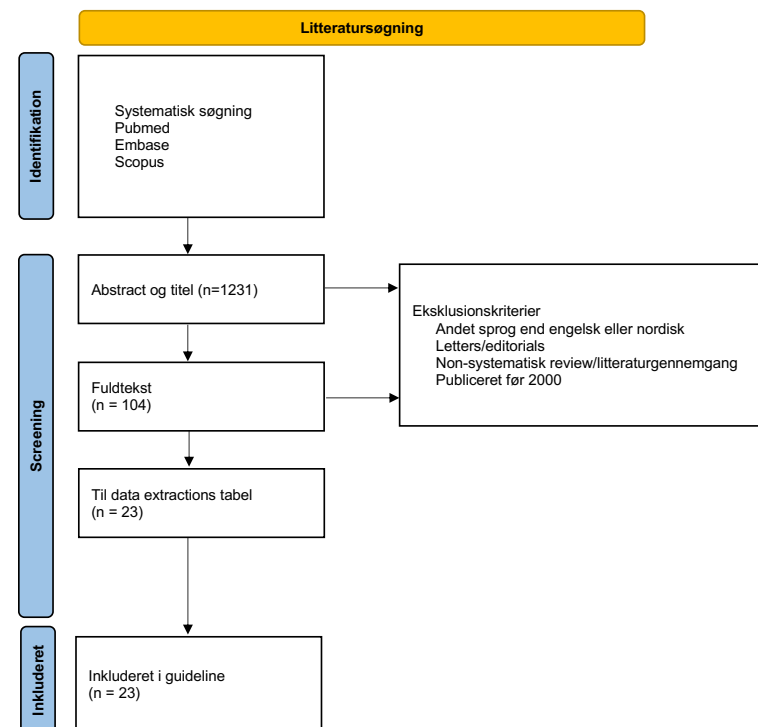
Hvad er evidensen for kosmisk stråling i forbindelse med flyvning og graviditet?

P: Gravide i 1., 2. og 3. trimester

I: Flyvning i graviditeten i alle højder og distancer

C: Gravide kvinder i 1., 2. og 3. trimester som ikke flyver

O: Embryonale, føtale eller neonatale komplikationer

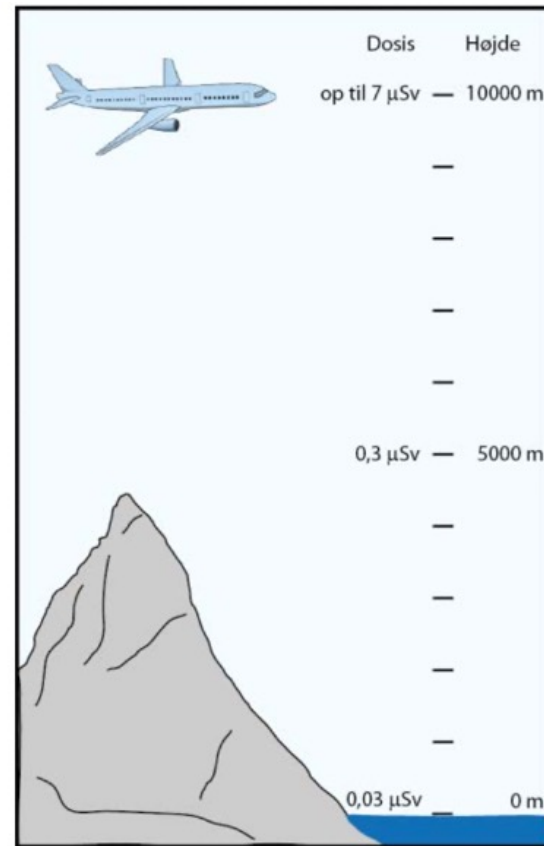
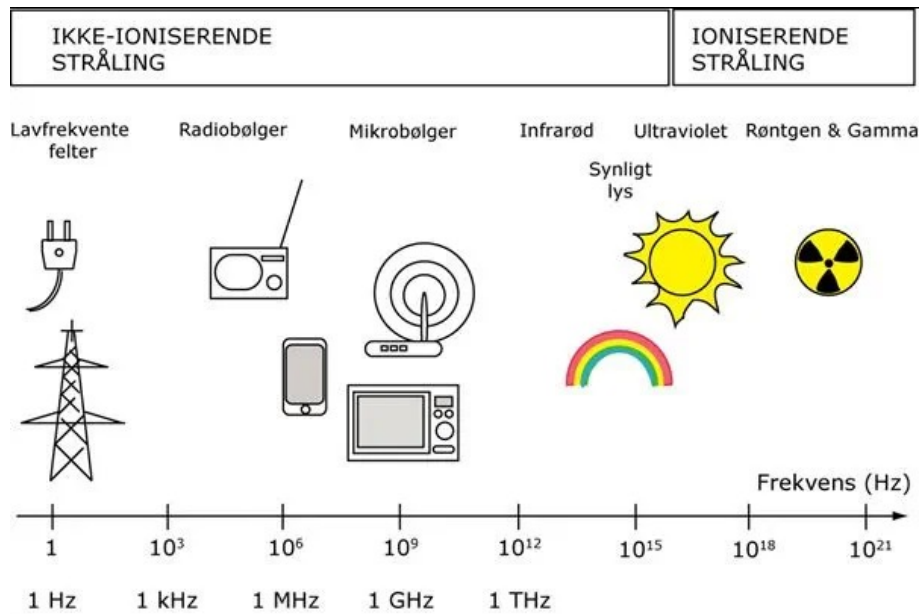

Flyvning og graviditet guideline 2024 revision

Kosmisk stråling = ioniserende stråling

Flyvning og graviditet guideline 2024 revision

IN-FLIGHT DOSE ESTIMATES FOR AIRCRAFT CREW AND PREGNANT FEMALE CREW MEMBERS IN MILITARY TRANSPORT MISSIONS

J. G. Alves^{1*} and J. C. Maires²
¹Instituto Tecnológico e Nuclear, Departamento de Protecção Radiológica e Segurança Nuclear, E.N. 10, 2686-953 Sacavém, Portugal
²Hospital da Força Aérea Portuguesa, Serviço de Protecção Radiológica, Av. dos Ulmeiros, 1649-020 Lisboa, Portugal

1,5-1,8 mSv årligt

Contents lists available at ScienceDirect

Radiation Physics and Chemistry

journal homepage: www.elsevier.com/locate/radphyschem

Monte Carlo calculation of the neutron dose to a fetus at commercial flight altitudes

8-10 interkontinentale flyvninger

* Departamento de Física, Universidade Federal de Sergipe, Sergipe, Brazil
† Hospital Universitário Júlio Müller, Universidade Federal de Mato Grosso, Cuiabá, MT, Brazil
‡ Instituto de Física, Universidade Federal de Uberlândia (UFU/IFU), Uberlândia, MG, Brazil
§ Divisão de Análise, Instituto de Radioproteção e Dosimetria, Rio de Janeiro, Brazil
¶ School of Engineering, University of Pisa, Largo Lazzarini 1, Pisa, Italy
* School of Medicine, Yale University, New Haven, CT, USA

ESTIMATED NEUTRON DOSE TO EMBRYO AND FOETUS DURING COMMERCIAL FLIGHT

J. Chen^{1,2}, J. G. Alves^{1,2}, J. C. Maires², J. G. Soares², J. P. V. Torres²
¹Radiation Protection Bureau, Health Canada, 775 Brookfield Road, Ottawa K1A 1C1, Canada
²Department of Chemistry and Chemical Engineering, Royal Military College of Canada, PO Box 17000, Kingston K7K 7B4, Canada

15 interkontinentale flyvninger

TECHNICAL NOTE

Galactic Cosmic Radiation Exposure of Pregnant Flight Crewmembers

>1 mSv årligt

JOYCE S. NICHOLAS, PH.D., KYLE A. COPELAND, M.S.,
FRANCES E. DUKE, B.A., WALLACE FRIEDBERG, PH.D.,
AND KERAN O'BRIEN III, B.S.

RESEARCH ARTICLE

Flight Attendant Radiation Dose from Solar Particle Events

1 flyvning

JERI L. ANDERSON, CHRISTOPHER J. MERTENS,
BARBARA GRAJEWSKI, LIAN LUO, CHIH-YU TSENG,
AND RICK T. CASSINELLI II

Paper

ESTIMATE OF DOSES TO THE FETUS DURING COMMERCIAL FLIGHTS

Jing Chen^a and Vladimir Mares^b

In-Flight Radiation Exposure During Pregnancy

1 interkontinental flyvning

Robert J. Barish, PhD

The Lenox Hill Heart and Vascular Institute, New York, New York

7 studier

(Alves 2007 (4), Alves 2017 (4), Anderson 2014 (4), Barish 2004 (4), Chen 2005 (4), Chen 2008 (4), Nicholas 2000 (4))

Resumé af kliniske rekommandationer

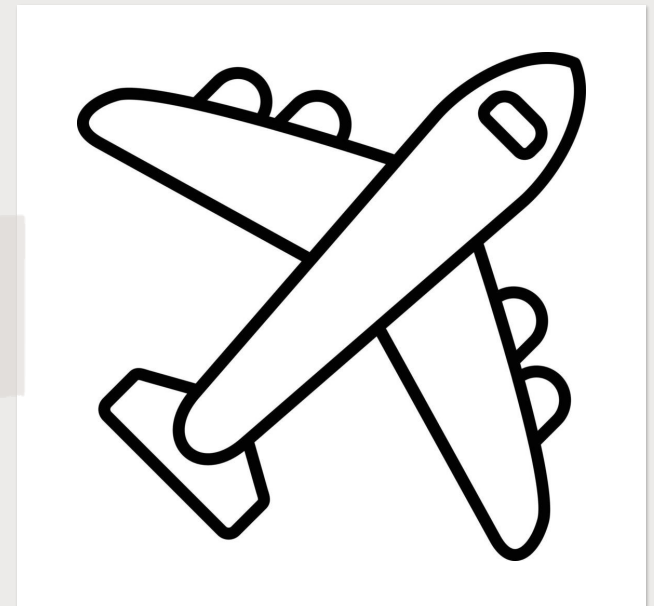
Kosmisk stråling

Den anbefalede strålegrænse på 1 mSv for gravide overskrides muligvis ikke ved færre end 10 interkontinentale flyvninger i løbet af graviditeten, forbeholdt der ikke opstår soludbrud.

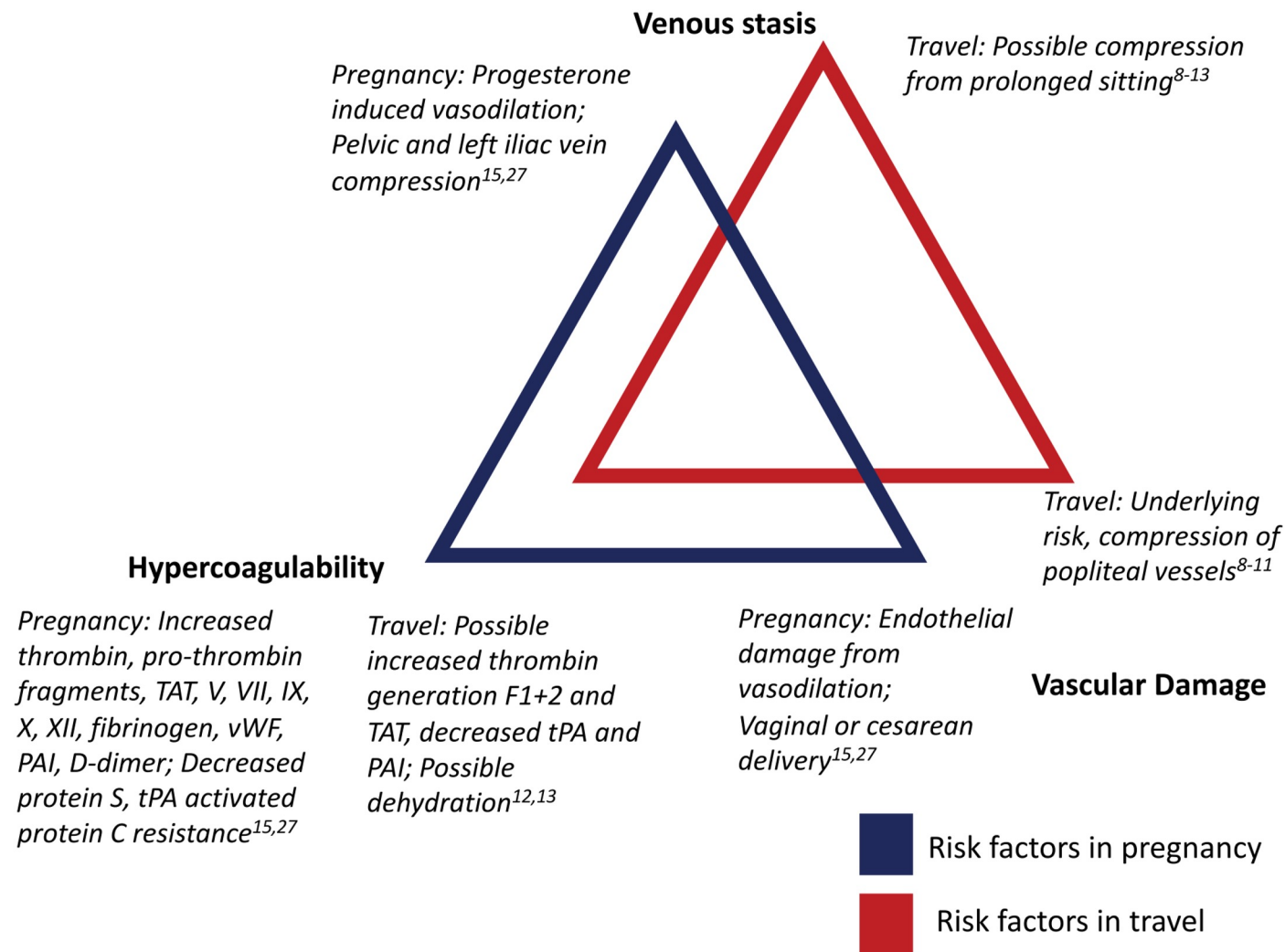
Styrke

C

Tromboemboliske hændelser hos gravide ved flyvning

Figur 4 DVT forårsages af et samspil af faktorer blandt venøs stase, hyperkoagulabilitet og endothelskade, Karsanjii 2021²⁰

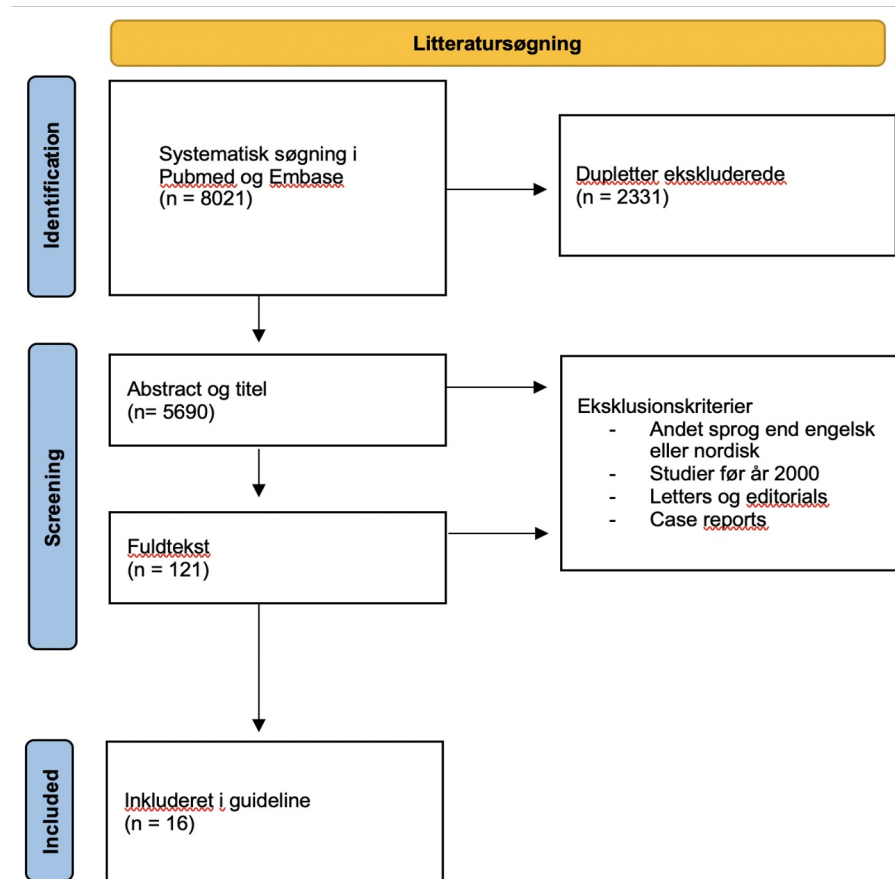
Tromboemboliske hændelser hos gravide ved flyvning

P: Gravide kvinder i 1., 2. og 3. trimester

I: Flyvning i graviditeten i alle højder og distancer

C: Gravide kvinder i 1., 2. og 3. trimester som ikke flyver

O: Tromboemboliske tilfælde

Tromboemboliske hændelser

Resume af evidens

Evidensgrad

Risikoen for VTE blandt kvinder der flyver i graviditeten, er formentlig 0,03-0,17%.	4
Risikoen for <u>tromboemboliske</u> hændelser blandt kvinder der flyver øges sandsynligvis med 41% sammenlignet med kvinder der ikke flyver i graviditeten.	2b
Der er usikkert hvorvidt der er effekt af tromboseprofylakse hos kvinder med lav tromboserisiko grundet den lave risiko for VTE i forbindelse med flyvning.	4
Det er usikkert hvorvidt anvendelse af konservative tiltag til gravide under flyvning nedsætter risiko for VTE.	4
Det er usikkert hvorvidt gravide med høj tromboserisiko, kan have gavn af tromboseprofylakse forud for flyvning.	4

Incidens og risiko

- To studier: Cannegieter (4), Karsanji (4)
- Absolut risiko: 0,03 - 0,17 %

Review > [Thromb Res. 2013 Jan;131 Suppl 1:S55-8. doi: 10.1016/S0049-3848\(13\)70023-9.](#)

Pregnancy and travel-related thromboembolism

Suzanne C Cannegieter ¹, Frits R Rosendaal

Review > [J Travel Med. 2020 Mar 13;27\(2\):taz091. doi: 10.1093/jtm/taz091.](#)

The risk and prevention of venous thromboembolism in the pregnant traveller

Divya J Karsanji ¹, Shannon M Bates ², Leslie Skeith ¹

Forøget risiko

- Ram 2023 (2b) israelsk retrospektivt kohortestudie
- Studiegruppe: 6 events ud af 33.674 individer
- Kontrolgruppe: 285 events ud af 387.451 individer

Case Reports > Am J Obstet Gynecol MFM. 2023 Jan;5(1):100751.

doi: 10.1016/j.ajogmf.2022.100751. Epub 2022 Sep 15.

Air travel during pregnancy and the risk of venous thrombosis

Shai Ram ¹, Hila Shalev-Ram ², Bitya Neuhof ³, Roei Shlezinger ³, Yael Shalev-Rosental ⁴, Gabriel Chodick ⁵, Yariv Yogev ⁶

TABLE 3

Percentage and hazard ratios for venous thromboembolism in women who flew during pregnancy, calculated as risk per day

Variable	Risk per day	95% CI	P value
Air travel hazard ratio	1.4067	1.1059–1.7893	.0054

CI, confidence interval.

Ram. Air travel during pregnancy and the risk of venous thrombosis. Am J Obstet Gynecol MFM 2022.

Konservative tiltag

- 4 studier: ACOG (5), Antony (5), Cooper (5), Jones (5)
- Forebyggende, konservative tiltag:
  - Hyppig bevægelse
  - Venepumpeøvelser hvert 30. minut
  - Støttestrømper
  - Undgå koffein og alkohol
  - Undgå tætsiddende tøj
  - Undgå dehydrering
  - Valg af gangsæde med nemmere adgang til bevægelse

Tromboseprofylakse hos lav- og højrisko gravide

- To studier: Canegieter (4) og Csorba (5)
- Ikke indikation for tromboseprofylakse hos lavrisiko gravide
- Højrisko gravide kan have gavn af LMWH behandling 1-3 dage, med opstart 6-12 timer før afrejse

Resumé af kliniske rekommandationer

Tromboemboliske hændelser

Styrke

Der er ikke evidens for at anbefale gravide kvinder, uden yderligere risiko for venøse <u>tromboemboliske hændelser</u> , profylaktisk antikoagulerende behandling i forbindelse med flyvning.	D
Ved flyvninger > 4 timer er det usikkert, hvorvidt man bør anbefale gravide at: - bevæge sig hyppigt - foretage venepumpeøvelser - undgå koffein - have bekvemmeligt tøj på - undgå dehydrering - gøre brug af støttestrømper	D
Antikoagulerende behandling i forbindelse med flyvning til gravide kvinder, i høj risiko for <u>tromboemboliske hændelser</u> , bør besluttes i samråd med den gravide, da det er usikkert hvorvidt den gravide kan have gavn af yderligere forebyggende behandling.	D

Maternelle komplikationer

Problemstilling:

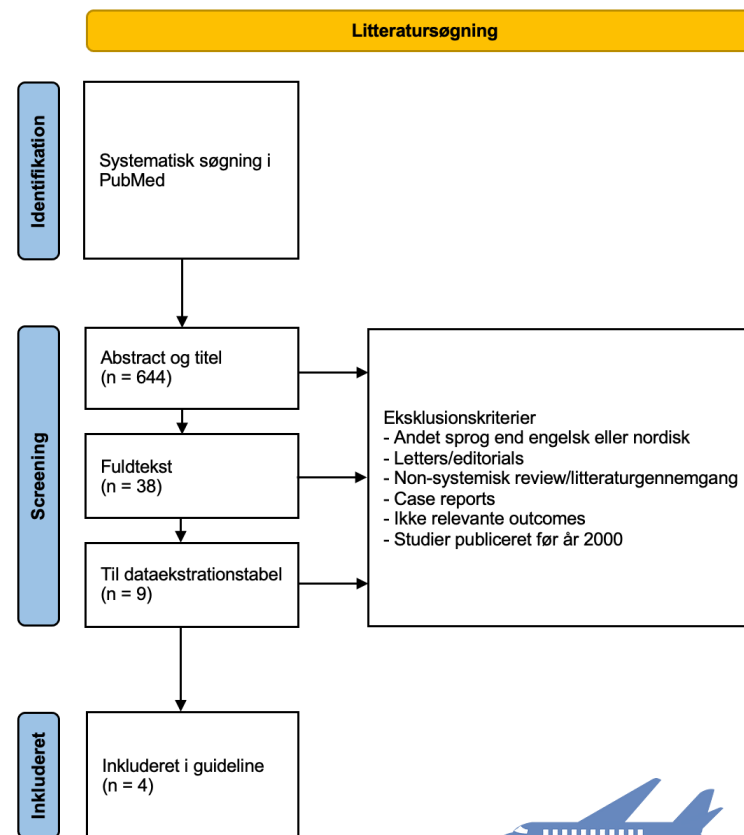
Er der en sammenhæng mellem flyvning og **præterm fødsel; lav fødselsvægt; vaginal blødning; præeklampsi eller forløsning ved sectio?**

P: Gravide i 1., 2. og 3. trimester

I: Flyvning i graviditeten i alle højder og distancer

C: Gravide kvinder i 1., 2. og 3. trimester som ikke flyver

O: Maternelle komplikationer

Flyvning og graviditet guideline 2024 revision

Præterm fødsel og lav fødselsvægt

Resume af evidens

Evidensgrad

Der er sandsynligvis ingen sammenhæng mellem flyvning under graviditet og præterm fødsel	2b
Der er sandsynligvis ingen sammenhæng mellem flyvning under graviditet og lav fødselsvægt	2b

RESEARCH ARTICLE

Air travel during pregnancy and the risk of adverse pregnancy outcomes as gestational age and weight at birth: A retrospective study among 284,069 women in Israel between the years 2000 to 2016

Hila Shalev Ram^{1*}, Shai Ram¹, Netanella Miller^{2,3}, Yael Shalev Rosental², Gabriel Chodick^{2,4}

1 Faculty of Medicine, Technion, Haifa, Israel, **2** Sackler Faculty of Medicine, Tel Aviv University, Tel Aviv, Israel, **3** Meir Medical Center, Kfar Saba, Israel, **4** Maccabi Healthcare Services, Tel Aviv, Israel Meir Medical Center, Kfar Saba, Israel

* These authors contributed equally to this work.

* Hila6070@gmail.com

Præterm fødsel

4 studier:

Shalev Ram (2b), Irgens (2b), Chibber (3b), Freeman (3b)

Table 3. Multiple linear regression model for gestational age at birth.

Variables	B (Days)	95% Confidence Interval		P value
		Lower	Upper	
Air travel during pregnancy	0.36	0.24	0.48	<0.0001

Præterm fødsel

4 studier:

Shalev Ram (2b), Irgens (2b), Chibber (3b), Freeman (3b)

Scand J Work Environ Health 2003;29(2):94-99

Issue date: Apr 2003

doi:10.5271/sjweh.710

Pregnancy outcome among offspring of airline pilots and cabin attendants

by Irgens Å, Irgens LM, Reitan JB, Haldorsen T, Tveten U

Affiliation: Department of Occupational Medicine, Haukeland Hospital, N-5021 Bergen, Norway. aagot.irgens@helse-bergen.no

Refers to the following text of the Journal: 2000;26(2):106-111

Key terms: [airline pilot](#); [aviation](#); [birth defect](#); [birthweight](#); [cabin attendant](#); [cosmic radiation](#); [epidemiology](#); [malformation](#); [offspring](#); [perinatal death](#); [pregnancy outcome](#); [preterm birth](#)

Table 2. Odds ratios (OR) with 95% confidence intervals (95% CI) for perinatal mortality, low birthweight, preterm birth, and selected birth defects among the infants of 3701 male airline pilots and 3693 female cabin attendants in Norway in 1967–1995.

Exposure	Perinatal mortality		Low birth-weight		Preterm birth		Birth defects		Major birth defects		Neural tube		Total cleft		Cleft palate		Hypospadias		Down syndrome	
	OR ^a	95% CI	OR ^b	95% CI	OR ^a	95% CI	OR ^a	95% CI	OR ^a	95% CI	OR ^a	95% CI	OR ^a	95% CI	OR ^a	95% CI	OR ^a	95% CI	OR ^a	95% CI
Female attendants	1.02	0.76-1.38	0.83	0.69-0.99	0.95	0.81-1.12	1.03	0.82-1.28	0.96	0.73-1.26	0.87	0.22-3.50	1.13	0.42-3.02	0.79	0.11-5.59	0.87	0.28-2.70	1.44	0.60-3.47
Reference	1	.	1	.	1	.	1	.	1	.	1	.	1	.	1	.	1	.	1	.

Lav fødselsvægt

3 studier: Shalev Ram (2b), Irgens (2b), Freeman (3b)

RESEARCH ARTICLE

Air travel during pregnancy and the risk of adverse pregnancy outcomes as gestational age and weight at birth: A retrospective study among 284,069 women in Israel between the years 2000 to 2016

Hila Shalev Ram^{1*}, Shai Ram^{1*}, Netanella Miller^{2,3}, Yael Shalev Rosental², Gabriel Chodick^{2,4}

1 Faculty of Medicine, Technion, Haifa, Israel, **2** Sackler Faculty of Medicine, Tel Aviv University, Tel Aviv, Israel, **3** Meir Medical Center, Kfar Saba, Israel, **4** Maccabi Healthcare Services, Tel Aviv, Israel Meir Medical Center, Kfar Saba, Israel

These authors contributed equally to this work.
* Hila6070@gmail.com

Table 2. Multiple linear regression model for birth weight.

Variables	B (grams)	95% Confidence Interval		P-value
		Lower	Upper	
Air travel during pregnancy	9.7	4.8	14.5	<0.0001

Lav fødselsvægt

3 studier: Shalev Ram (2b), Irgens (2b), Freeman (3b)

Scand J Work Environ Health 2003;29(2):94-99

Issue date: Apr 2003

doi:10.5271/sjweh.710

Pregnancy outcome among offspring of airline pilots and cabin attendants

by Irgens Å, Irgens LM, Reitan JB, Haldorsen T, Tveten U

Affiliation: Department of Occupational Medicine, Haukeland Hospital, N-5021 Bergen, Norway. aagot.irgens@helse-bergen.no

Refers to the following text of the Journal: 2000;26(2):106-111

Key terms: airline pilot; aviation; birth defect; birthweight; cabin attendant; cosmic radiation; epidemiology; malformation; offspring; perinatal death; pregnancy outcome; preterm birth

Table 2. Odds ratios (OR) with 95% confidence intervals (95% CI) for perinatal mortality, low birthweight, preterm birth, and selected birth defects among the infants of 3701 male airline pilots and 3693 female cabin attendants in Norway in 1967–1995.

Exposure	Perinatal mortality		Low birth-weight		Preterm birth		Birth defects		Major birth defects		Neural tube		Total cleft		Cleft palate		Hypospadias		Down syndrome	
	OR ^a	95% CI	OR ^b	95% CI	OR ^a	95% CI	OR ^a	95% CI	OR ^a	95% CI	OR ^a	95% CI	OR ^a	95% CI	OR ^a	95% CI	OR ^a	95% CI	OR ^a	95% CI
Female attendants	1.02	0.76-1.38	0.83	0.69-0.99	0.95	0.81-1.12	1.03	0.82-1.28	0.96	0.73-1.26	0.87	0.22-3.50	1.13	0.42-3.02	0.79	0.11-5.59	0.87	0.28-2.70	1.44	0.60-3.47
Reference	1	.	1	.	1	.	1	.	1	.	1	.	1	.	1	.	1	.	1	.

Resumé af kliniske rekommandationer

Maternelle og føtale komplikationer

Styrke

Flyvning under graviditeten øger sandsynligvis ikke risiko for: - præterm fødsel - lav fødselsvægt	B

Blødning under graviditeten, præeklamsi og forløsning ved sectio

Resume af evidens

Evidensgrad

Der er muligvis ingen sammenhæng mellem flyvning under graviditet og vaginal blødning under graviditeten	3b
Der er muligvis ingen sammenhæng mellem flyvning under graviditet og udvikling af præeklamsi	3b
Der er muligvis ingen sammenhæng mellem flyvning under graviditeten og forløsning ved sectio	3b

Vaginal blødning og præeklampsi

2 studier: **Chibber (3b)**, Freeman (3b)

Australian and New Zealand Journal of Obstetrics and Gynaecology 2006; **46**: 24–28

Original Article

Adverse outcome of pregnancy following air travel: A myth or a concern?

Rachana CHIBBER, M. Hisham AL-SIBAI and Noura QAHTANI
Department of Obstetrics and Gynecology, College of Medicine, King Faisal University, Dammam

Table 3 Group analysis in relation to air travel during pregnancy: study group A (air travel – yes) and control group B (air travel – no)

Variables	Group A (<i>n</i> = 546) %	Group B (<i>n</i> = 446) %	Adjusted OR (95% CI)
Pre-eclampsia	9.5	10.9	1.29 (0.69, 2.4)
Vaginal bleeding	5.9	6.5	1.20 (0.64, 2.24)

Vaginal blødning og præeklampsi

2 studier: Chibber (3b), Freeman (3b)

Arch Gynecol Obstet (2004) 269:274–277
DOI 10.1007/s00404-003-0579-5

ORIGINAL ARTICLE

Mala Freeman · Alessandro Ghidini ·
Catherine Y. Spong · Nana Tchabo ·
Patricia Z. Bannon · John C. Pezzullo

Does air travel affect pregnancy outcome?

Table 2 Pregnancy complications in relation to air travel during pregnancy Mean $\pm$ SD or number (%)

Variable	Air travel yes (<i>n</i> =118)	Air travel no (<i>n</i> =104)	<i>p</i> value
Vaginal bleeding	2 (2)	5 (5)	0.26
Preeclampsia	5 (4)	6 (6)	0.76

Forløsning ved sectio

1 studie: Chibber (3b)

Australian and New Zealand Journal of Obstetrics and Gynaecology 2006; 46: 24–28

Original Article

Adverse outcome of pregnancy following air travel: A myth or a concern?

Rachana CHIBBER, M. Hisham AL-SIBAI and Noura QAHTANI
Department of Obstetrics and Gynecology, College of Medicine, King Faisal University, Dammam

Table 3 Group analysis in relation to air travel during pregnancy: study group A (air travel – yes) and control group B (air travel – no)

Variables	Group A (n = 546) %	Group B (n = 446) %	Adjusted OR (95% CI)
Caesarean section	35.8	35.3	1.53 (0.70, 3.35)

Resumé af kliniske rekommandationer

Maternelle komplikationer

Styrke

Flyvning under graviditeten øger muligvis ikke risiko for: - blødning under graviditet - præeklampsi - forløsning ved sectio	C

Emner til diskussion

- Skal der være et anbefalet max på antal flyvninger i graviditet?
- Skal vi fraråde nogle gravide at flyve?

